

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

10 P-274/16-71

CERP		CENTAR ZA RESTRUKTURIRANJE I PRODAJU	
Pril. broj:	30 -05- 2018	3	
Klasifikacijska oznaka	Org. jed.		
740-02/12-02/75	401		
Urudžbeni broj	Pril.	Vrij.	
436-18-78			

78 PŽ-1163/2018-2

978 /autovd 576

PRIMLJENO
25-05-2018

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Dubravke Matas, predsjednice vijeća, Mladena Šimundića, suca izvijestitelja i Lenke Čorić, članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja CENTAR ZA RESTRUKTURIRANJE I PRODAJU, Zagreb, Ivana Lučića 6, OIB 38083028711, (pravni sljednik ranijih tužitelja Hrvatskog fonda za privatizaciju, Zagreb, I. Lučića 6 i Agencija za upravljanje državnom imovinom, Zagreb, Ivana Lučića 6), protiv tuženika BUP d.o.o. u stečaju, Buzet, Sv. Ivana 6, OIB 52397973635, kojeg zastupa punomoćnik Mladen Gajski, odvjetnik u Zagrebu, Zrinjevac br. 17/II, radi utvrđenja osnovanosti tražbine, odlučujući o tužiteljevoj žalbi protiv presude Trgovačkog suda u Pazinu poslovni broj P-274/2016-68 od 15. siječnja 2018., u sjednici vijeća održanoj 17. travnja 2018.

p r e s u d i o j e

I. Tužiteljeva žalba odbija se kao neosnovana i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Pazinu poslovni broj P-274/2016-68 od 15. siječnja 2018. u pobijanoj točki I. njene izreke te u dijelu pobijane točke II. njene izreke kojom je naloženo tužitelju u roku osam dana platiti tuženiku trošak parničnog postupka u iznosu od 307.850,00 kn.

II. Preinačuje se presuda Trgovačkog suda u Pazinu poslovni broj P-274/2016-68 od 15. siječnja 2018. u dijelu pobijane točke II. izreke u kojemu je tužitelju naloženo platiti tuženiku iznos od 134.987,50 kn i sudi:

Odbija se kao neosnovan tuženikov zahtjev da mu tužitelj plati trošak parničnog postupka u iznosu od 134.987,50 kn (stotridesetčetiristisućedevedestoosamdesetsedam kuna i pedeset lipa).

Obrazloženje

Presudom Trgovačkog suda u Pazinu poslovni broj P-274/2016-68 od 15. siječnja 2018. odbijen je tužbeni zahtjev za utvrđenje osnovanosti tužiteljeve tražbine (točka I. izreke), te je naloženo tužitelju platiti tuženiku trošak parničnog postupka u iznosu od 442.837,50 kn

(točka II. izreke). U bitnome, prvostupanjski sud navodi kako tužitelj nije dokazao svoje tvrdnje da su stranke usmenim putem izmijenile Ugovor o zakupu u pogledu zakupnine, a da tužitelj nije tražio zakupninu sukladno čl. V. Ugovora o zakupu. Nadalje, smatra i kako tužitelj nije dokazao svoje navode kako bi u ovom slučaju postojalo njegovo pravo na isplatu temeljem stjecanja bez osnove. Rješenjem u istoj odluci utvrđeno je povlačenje tužbe za dio utuženog iznosa u visini od 1.152.096,00 kn s kamatom tekućom od 15. travnja 2008. do isplate.

Protiv navedene presude žalbu je podnio tužitelj, zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primjene materijalnog prava i odluke o troškovima postupka. U bitnome navodi kako presuda ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati, jer tužitelj nije postavio tužbeni zahtjev tako da traži stjecanje bez osnove, kako to navodi prvostupanjski sud, nego zbog isplate zakupnine, pa zbog toga presudu smatra nerazumljivom. Što se tiče pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, ukazuje na svjedočenje Zdravka Ćurića, ranijeg direktora tuženika, koji je smatrao nespornim postojanje obveze plaćanja zakupnine, te je istu plaćao u iznosu od 1.152.096,00 kn godišnje. Smatra kako ovo proizlazi i iz dopisa tuženika, a tako je zakupnina plaćana sve do 2005. te kako prvostupanjski sud pogrešno tumači odredbe IV. i V. Ugovora o zakupu od 9. listopada 1998. Ovo iz razloga što smatra da su tim odredbama stranke odredile visinu godišnje zakupnine, uz mogućnost njene promjene, no tu promjenu nisu kasnije ugovorile. Stoga smatra kako prvostupanjski sud pogrešno tumači volju stranaka, jer su stranke u stvari ugovorile godišnju zakupninu, koju nisu korigirale sukladno ugovoru, a tuženikova obveza plaćanja zakupnine svakako postoji. Nadalje, ukazuje kako je pogrešno primijenjeno materijalno pravo, jer je, činjenicom da je tuženik plaćao zakupninu iz čl. V. Ugovora i nakon 1998. temeljem usmenog dogovora došlo do konvalidacije ugovora prema čl. 73. Zakona o obveznim odnosima, („Narodne novine“ broj: 53/91, /91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01; dalje: ZOO). Pri tome se poziva na odluke Vrhovnog suda Republike Hrvatske poslovni broj Rev-208/1996 od 19. siječnja 2000. i Rev-174/1998 od 30. siječnja 2002. Iz navedenog razloga ukazuje kako je činjenično stanje pogrešno i nepotpuno utvrđeno, a materijalno pravo pogrešno primijenjeno. U odnosu na odluku o troškovima postupka, posebno ukazuje na trošak podneska od 5. travnja 2013. i podneska od 25. rujna 2017., jer isti nisu u skladu s Tarifom, a pobija i cijelu odluku o trošku, smatrajući kako je tuženiku isti dosuđen u previsokom iznosu. Predlaže preinačiti pobijanu presudu, podredno istu ukinuti i predmet vratiti na ponovno suđenje.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Žalba je djelomično osnovana.

Pobijana odluka ispitana je u granicama razloga navedenih u žalbi sukladno čl. 365. st. 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 i 89/14; dalje: ZPP) i pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a kao i na pravilnu primjenu materijalnog prava.

Pobijana odluka nije zahvaćena nekom od bitnih povreda odredaba parničnog postupka na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti. Razlozi obrazloženja su jasni i ne postoji proturječnost o odlučnim činjenicama između onog što se u razlozima presude navodi

o sadržaju zapisnika o iskazima danim u postupku i samih tih zapisnika. Presuda je donesena uz primjenu odredbi čl. 8. ZPP-a i u svom obrazloženju sadrži sve propisano čl. 338. st. 4. ZPP-a.

Prvostupanjski je sud u obrazloženju presude obrazložio razloge zbog kojih smatra da tužbeni zahtjev nije osnovan, bez obzira da li je postavljen kao zahtjev za isplatu zakupnine ili kao zahtjev za stjecanje bez osnova. S obzirom na to da tužitelj posebno osporava da bi se njegov tužbeni zahtjev odnosio na stjecanje bez osnove te da je zbog toga presuda nerazumljiva, prvenstveno je potrebno odgovoriti na ovaj žalbeni navod.

U tužbi podnesenoj 14. travnja 2012. tužitelj doista označava pravnu osnovu tužbe kao zahtjev za isplatu zakupnine prema Ugovoru o zakupu od 9. listopada 1998. Nadalje, u toj tužbi tužitelj izričito navodi i kako, sukladno čl. 186.b ZPP-a, a ukoliko sud odbije tužbeni zahtjev, cit. „...pridržava pravo naknadno postaviti i specificirati tužbeni zahtjev s osnove naknade za stjecanje bez osnove...“, uz predlaganje novih dokaza.

Ovaj sud ukazuje da takva izjava tužitelja, bez obzira na to što je sastavni dio tužbe, nema nikakvo procesno značenje. Naime, prema odredbi čl. 188. ZPP-a, u istoj tužbi može se istaknuti više tužbenih zahtjeva, ako su svi zahtjevi povezani istom činjeničnom i pravnom osnovom, odnosno ako je za iste određena ista vrsta postupka. Ti se zahtjevi mogu postaviti kao objektivno kumulirani, alternativni ili eventualno kumulirani.

Objektivna kumulacija znači postavljanje više zahtjeva u istoj tužbi, od kojih svaki predstavlja glavni zahtjev, i u kojem se slučaju od tuženika traži ispunjenje svakog pojedinačnog zahtjeva. Jedna od posljedica tako postavljene tužbe jest i ta da se vrijednost predmeta spora određuje prema vrijednosti zbroja svih zahtjeva (ako potiču iz iste pravne i činjenične osnove) odnosno za svakog od njih posebno (ako potiču iz raznih osnova).

Alternativno kumulirani zahtjev može biti procesni (facultas alternativa čl. 327. ZPP-a), u kojem se slučaju tuženik može osloboditi činidbe čije mu je ispunjenje naloženo, ako ispuni neku drugu činidbu, a može biti i materijalni (alternativna obveza po čl. 32. Zakona o obveznim odnosima, „Narodne novine“ broj 35/05), kada obveza ima više činidaba ali dužnik, da bi se oslobodio obveze, mora ispuniti samo jednu od njih.

Nasuprot tome, eventualno kumulirani tužbeni zahtjev odnosi se na dva ili više međusobno vezana tužbena zahtjeva, istaknutih u jednoj tužbi i to na način da sud prihvati slijedeći zahtjev ako nađe da onaj koji je ispred njega istaknut nije osnovan.

Dakle, u svakom od navedenih slučajeva tužbeni zahtjev mora biti jasno postavljen u samoj tužbi, i ne postoji procesna mogućnost „pridržaja prava“ na kasnije postavljanje kakvog drugog zahtjeva, vezanog za nekakve druge činjenice i drugi dokazni postupak.

Pri tome se ukazuje kako, prema čl. 186. st. 3. ZPP-a, sud nije vezan pravnom osnovom zahtjeva, i po tužbi mora postupiti i ako takva pravna osnova nije navedena. Prema tome, to što sud obrazloženje svoje presude nije zasnovao samo na utvrđenju (ne)osnovanosti zahtjeva za isplatu zakupnine, već je ispitivao i osnovanost zahtjeva za stjecanje bez osnove nije počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka zbog koje bi presuda bila nerazumljiva.

Međutim, u ovom konkretnom slučaju ovo ne samo da ne predstavlja bitnu povredu odredaba postupka, već je prvostupanjski sud bio dužan utvrditi sve elemente bitne za utvrđivanje visine zakupnine i postojanje stjecanja bez osnove.

Naime, odredbom čl. 270. Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj 71/15 i 104/17; dalje: SZ) propisan je izuzetak od pravila iz čl. 186. st. 3. ZPP-a, pa se utvrđenje osporene tražbine može zahtijevati samo na temelju osnove, u iznosu i u isplatnom redu kako je ono naznačeno u prijavi ili na ispitnom ročištu. U tom slučaju sud nema izbora niti mogućnost utvrđivati kako tužitelju pripada nešto drugo ili po nekoj drugoj osnovi, izvan zahtjeva koji je tužitelj postavio kao stečajni vjerovnik.

Pri tome ovaj sud ukazuje kako je, temeljem odredbe čl. 219. ZPP-a, svaka stranka dužna iznijeti činjenice i predložiti dokaze na temelju kojih temelji svoj zahtjev, dok čl. 232. ZPP-a propisuje da je stranka dužna sama podnijeti ispravu na koju se poziva za dokaz svojih navoda. S obzirom na to da je prvostupanjski sud zaključio glavnu raspravu 29. studenog 2017., nakon što su punomoćnici stranaka izričito izjavili kako nemaju daljih dokaznih prijedloga, svoju je odluku mogao utemeljiti samo na ispravama i iskazima koji se nalaze u spisu.

Iz sadržaja rješenja o upućivanju u parnicu (str. 74. i 75. spisa) proizlazi kako je tužitelj, kao stečajni vjerovnik, izjavio kako je kao pravnu osnovu prijave naveo stjecanje bez osnove, pri čemu je visina tražbine postavljena na temelju ranije ugovorene zakupnine. Dakle, da bi odlučio o osnovanosti tužbenog zahtjeva prvostupanjski je sud morao utvrditi sve elemente bitne za donošenje odluke – postojanje elemenata za stjecanje bez osnove te eventualnu visinu zahtjeva. Nadalje, zahtjev za stjecanje bez osnove postavljen je nakon stupanja na snagu novog Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj: 35/05, 41/08 i 117/15; dalje: ZOO/2005), pa se na njega imaju primijeniti odredbe čl. 1111. do 1120. ZOO/2005.

U pobijanoj presudi prvostupanjski sud pravilno navodi kako odredbe ZOO-a koje reguliraju stjecanje bez osnove podrazumijevaju da je dio imovine neke osobe prešao u imovinu druge osobe, a da taj prijelaz nema osnove u nekom pravnom poslu, odluci suda, odnosno druge nadležne vlasti ili zakonu. Iz navedenog razloga, navodi kako u konkretnom slučaju ne postoje uvjeti za stjecanje bez osnove jer je tuženik preuzeo na korištenje predmetni poslovni prostor i opremu na temelju pravnog posla - Ugovora o zakupu 9. listopada 1998. koji je zaključio s prednikom tužitelja, a koji je (kako sam tužitelj ističe) raskinut tek 22. listopada 2013. (raskid ugovora o zakupu na listovima 181.-182.), dakle nakon razdoblja za koje tužitelj u ovom predmetu potražuje zakupninu/naknadu. Pri tome činjenica da se prvostupanjski sud poziva na odredbe ranijeg ZOO-a nije od utjecaja na pravilnost i zakonitost same presude, jer je i jednakom primjenom materijalnog prava trebalo isto odlučiti. Naime, odredbe čl. 210. ranijeg ZOO-a sadržajno su istovjetne odredbi čl. 1111. ZOO/2005, koji je u konkretnom slučaju trebalo primijeniti.

Bez obzira na gore navedene razloge neosnovanosti samog zahtjeva, ovaj sud ukazuje i na to kako je prvostupanjski sud pravilno utvrdio da tužitelj nije dokazao niti visinu zakupnine za utuženo razdoblje. Ovo iz razloga što tijekom postupka nije niti predložio kojima bi se zakupnina za utuženo razdoblje utvrdila sukladno čl. V. Ugovora o zakupu (u visini dvostrukog iznosa amortizacije obračunate sukladno poslovnim knjigama i inventurnim

kn (čl. 373. t. 3. ZPP-a), dok je ista potvrđena za iznos od 307.850,00 kn (čl. 368. st. 1. ZPP-a).

Zagreb, 17. travnja 2018.

Predsjednica vijeća
Dubravka Matas, v.r.

Za točnost otpis – ovlaštenu službenicu
Brankica Curman

U. Z. B. 1796/18